

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Centre, 13.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Bros.a.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim altres herbes an es qui s'ho guany

Ventim

Es Papes Benets, i

s'«Obreretxo Balear»

Prometèrem una racció de *ventim* a s'«Obreretxo Balear» per un raig d'arriesses que entaferrà, dia 17 d'octubre, contra es Papes anomenats *Benets*, i avui li volem atènyer lo promès. *La negra historia de los Benedictos* és el títol de ses arriesses des paperango socialistetxo, com si ell en sabés res de s'istoria de tals Papes. ¡Que han de sebre palada de tal historia es manobres i sabaters de tal periodiquetxo! Lo que'n posen, e-hu han copiat d'altres paperots anti-clericals, obra d'escriptors bandetjats i assassins d'ànimes, que tenen per ofici mentir i calumniar.

I què diu aqueix article criminal des paperot socialista sobre es Papes, *Benets* de nom? Comensa per dir que és «una historia negra i terrible».

I ¿que hu prova tammateix? Tant com sa coa des moix. Bo està s'embàlit per provar res que diga contra cap Papa!

1

Es cinc primers Papes Benets

Res diu s'«Obreretxo Balear» del Papa Benet I, que reinà de l'any 574 fins a l'any 578; ni del Papa St. Benet II, qui reinà de l'any 684 fins a l'any 685; ni del Papa Benet III, que reinà de l'any 855 fins a l'any 858. I del Papa Benet IV, que reinà de l'any 900 fins a l'any 903, ¿què diu s'«Obreretxo»? Que «fonc Papa an es temps que es poble romà se trobava dins sa major corrupció». I el Papa Benet IV ¿com se trobava? ¿corrupt o virtuos? No hu diu s'«Obreretxo». Lo que diu que «la esglesia romana» estava tan corruptuda com es «poble romà». ¿Proves? Cap ni una. E-hi van ben alerta ets anticlericals a provar res que diguen contra es Catholicisme i l'Esglesia. Lo que diu també que s'estat corrupt de «l'esglesia romana» «valgué an es papes d'aquells temps es calificatius de tirans, sodomites, lladres, i assassins». Ment tan alt com és es noningú que ha escrit això! ¿I quins Papes foren que meresqueren tals calificatius? Cap n'hi hagué que el meresqués, i defiam s'«Obreretxo» a que mos ne citi ni un que és un!

I del Papa Benet V, que reinà de l'any 964, fins a l'any 965, ¿què diu s'«Obreretxo»? Que «el deposaren» «després d'haver «Alemania» «sitiada» Roma. —I ¿quant va ésser que «Alemania» «sitià» «Roma»? No'n tenim noticia de tal siti. I ¿per que «el deposaren» an el Papa Benet V? ¿Fonc la gent bona o la dolenta? Res diu de tot això s'«Obreretxo». ¿D'on se dedueix ni se desprèn sa *negrura* ni sa *terribilitat* de sa vida d'aqueix Papa? D'enlloc. Per lo mateix, s'«Obreretxo» no fa més que calumniar aqueix Papa de tan bona memoria.

2

El Papa Benet VI i Benet VIII.

I del Papa Benet VI, que reinà de l'any 972 fins a l'any 974, ¿què en diu s'«Obreretxo»? Que «a causa des seus odis per sa república romana, morí estregolat l'any 974». —I ¿què eren aqueix odis? eren motivats o sensa motiu? ¿Quina «república romana» era aqueixa? ¿Era cap Govern constituït en forma de República o era un estat d'anarquia revolucionaria? ¿Com és

que no s'explica més aqueix esgrigadoretxo noningú? O és perque no'n sab res o perque en sab massa i veu que, si s'havia d'explicar més, no sortiria nafrat ni tocat es nom del Papa Benet VI, sino es qui l'assassinaren de sa manera més inicua i criminal.

¿Qui foren ets assassins? Lo més esquinat de Roma, que tenien per caporal es Comte Crescenci de Frascati, Senyor de Nomentana, ambiciós com es primer, un d'aquells senyors feudals sensa ànima i sensa fre, que volia comandar Roma i fer-ne pica de porc; i naturalment el Papa li era una nosa grossa. A's temps que visqué l'emperador Ot I d'Alemania, que era homo de reguinyols i no les hi empataven es caps-esflorats com En Crescenci, i que amparava s'Autoritat del Papa, En Crescenci no pogué fer de ses seues; pero tot d'una que N'Ot I hagué badaiat dia 7 de maig de l'any 973, veient En Crescenci que es fii i successor de N'Ot I, un jovenot de 18 anys, N'Ot II, no se sabia fer respectar, va creure arribada sa seua hora per fer-se amo de ses melles dins Roma; i, lo primer de tot, posà el Papa Benet VI pres dins es *Castell de St. Angel*; i s'uní amb un més perdit que no ell, un tal Franc, que volia ésser Papa; i, per porer-ho ésser des gust d'En Crescenci i entès amb aquest, entra dins aquell Castell i assassinaren el Papa Benet VI aufegant-lo, senzillament perque lo feia nosa per oprimir i tiranisar Roma i l'Esglesia Romana. Per això assassinaren aqueix Papa aquell estol de llops i tigres. Per aqueix tirans criminals treu cara s'«Obreretxo Balear». Estàn molt an es seu lloc es socialistes defensant uns assassins i opressors des poble com aquell Crescenci, com aquell Franc. Ara bé ¿d'on resulta sa *negrura* de sa vida del Papa Benet VI? No resulta altra *negrura* que sa des seus assassins.

I del Papa Benet VII, que reinà de l'any 875 fins a l'any 984 ¿què en diu s'«Obreretxo»? No en diu res ni l'anomena, sino que bota a Benet VIII.

I del Papa Benet VIII, que reinà de l'any 1012 fins a l'any 1024 ¿què en diu es paperot socialista? Que «per favor d'un des seus parents, es comte de Toscanella, obtengué sa tiara», i que «se caracterisà per ésser s'autor de sa bul·la que obligà es frares an es cel·libat i ordenà una degolladissa de jueus». De tot això no hi ha cap paraula vera: ni és ver que hi hagués «frares» an es sigle XI, perque no n'hi hagué fins an es sigle XIII, ni és ver que fés fer cap matadissa de jueus. ¿Quin historiador formal conta res d'això del Papa Benet VIII? ¿quin monument històric contemporani d'aquell Papa li atribueix cap d'aquelles coses? Veiam! que mos ne cit cap s'«Obreretxo Balear»!

El Papa Benet VIII fonc un gran Papa, un gran defensor d'Italia i de tota l'Esglesia, i an es concili de Pavia de l'any 1018 renovà ses lleis de l'Esglesia, vigents desde es primers sigles, que manaven an es Ministres de Deu es vot de castedat, que, ben observat, és s'ànima de tota sa vida sacerdotal.

3

S'anti-papa Benet IX.

I des que's digué Papa Benet IX, i que no passà mai d'un anti-papa, que mai va ésser Papa de bon de veres, com s'és arribat a aclarir, ¿què en diu s'«Obreretxo Balear»? Moltes de barba-

ridats, unes veres, altres falses; pero que p'es nostro cas no mos interessen tota vegada que no hi va haver tal Papa Benet IX, sino una mala ànima que per una serie d'atentats de sa seua familia i d'ell volgué passar per Papa, sensa tenir Ordes Majors.

a.

Una familia criminal i un al·lot de dotze anys anti-papa

Aquesta familia era sa des Comtes de *Tusculum* (Frascati), que deshonraren i solaren Roma amb sos seues atentats durant sa segona mitat des sigle X i sa primeria de s'onze.

D'aquesta familia foren el Papa Benet VIII, que, com hem vist, fonc un bon Papa, i es seu successor Juan XX, que altres anomenen XIX, que també feu un bon Pontificat, per allò de que d'una espina neix una flor; i an aquest cas foren dues, Benet VIII i Juan XX. Però, mort aquest, es seu germà, s'ambiciós Comte Alberic, no volgué que sa Tiara sortís de sa seua familia; tenia just dos fiiis: En Gregori, d'una quinzena d'anys, i En Teofilacte, de deu a dotze. Havent d'esser En Gregori s'hereu de la casa, no li servia per Papa; per això resolgué que hu fos es menut, En Teofilacte. An aquell temps es poble romà prenía part en s'elecció des Papes; i ¿què fa es Comte Alberic? Se posa a fer córrer d'ners entre es populatge, i compra materialment s'elecció de Papa p'es seu fii, infant de deu a dotze anys, i amenassà de mort clero, Bisbes i Cardenals que no admetin tal elecció. Resultat de tot allò: una elecció nul·la, un anti-papa, un papa fals, que li enflocaren es nom de Benet IX.

b.

En Benet IX mai fonc Papa llegendim

Això succeí l'any 1033. Se tracta d'una de ses èpoques més fosques i més ferestes de s'istoria de Roma, no per culpa de l'Esglesia, no per culpa de cap Papa, sino per culpa d'aquelles families polents, d'aquells senyors feudals de sa campinya romana, que pretenien comandar Roma, i per conseguir-ho volien un Papa que no passàs d'esser un escolà d'amèn d'ells. Això pretenia es Comte Alberic de *Tusculum*, i per això usurpà sa Tiara Pontificia, trepitjant totes ses lleis divines i humanes, asseguent a la Seu Apostòlica, no un Papa de bon de veres, sino un anti-papa de dotze anys, que la deshonrà fins a l'any 1044, que se'n retirà definitivament, tancant-se a lafi dins un monestir per plorar es seus pecats i fer-ne penitencia. Modernament se son trobrats documents d'aquell temps, que demostren que ni es romans ni sa gent de més pes de llavò no tengueren mai es fii de N'Alberic per vertader Papa. Es meritíssim historiador Darras (*Histoire de l'Eglise*, París, 1875, -T.XX, p. 570 i ss.) ha provat tot això fins a sa darrera evidencia. Cita en primer lloc es cronista d'aquell temps, Rudolf Glaber (*Historiar*, L. IV, c. V, ap. Migne, *Patr. Lat.* T. CXLII, col. 679-698), que diu que es romans an aquest Benet IX el se feren fogir de Roma sempre que pogueren i que mai e-hi pogué exercir cap autoritat pacíficament, fins que a la fi amb consentiment de tot es poble romà i per orde de l'Emperador el feren fogir de tot, i hi posaren un Papa de bon de veres.

I no fonc sols es cronista Glaber que parlà així de tal anti-papa; St. Pere Damia, que visqué un poc més tart, el

tracta de «invasor», d'usurpador de la Seu Apostòlica (veiau Darras, *ibid.* St. Petr. Dam. *Opuscul.* XIX, cap. III, *Patr. Lat.* T. CXLV, col. 428); i l'Abat Desideri de Monte-Casino, més tart Papa amb el nom de Victor III (1086-1088) dins es seus *Dialogorum* Libr. III (*Patr. Lat.* T. CXLIV, col. 1005) conta aquella horrible tribulació de la Seu Apostòlica, i diu expressament que En Benet IX «no fonc Papa més que de nom», «no fonc més que un papa fals sensa cap des caràcters que constitueixen sa llegendimitat d'un vertader Vicari de Cristo». «Sa seua elecció estava tarada d'un vici original notori; l'havien feta violant totes ses lleis canòniques; era nul·la de tel, plenament». Un altre cronista d'aquell sigle, En Guillem de Malmesbury, anglès, dins sa seua crònica *Gest. reg. Anglor*: L. II, cap. CCI. (*Patr. Lat.* T. CLXXIX, col. 1183) diu ben llampant que En Benet IX no fonc més que un intrús, un Papa fals, això és, que no fonc tal Papa. I s'altre cronista, també d'aquell temps, Ot de Frisingen, alemany, dins es seu *Chronicon*, L. VII, cap. XXXII, diu també que tal Benet IX no passà mai d'esser un intrús.

c.

Mentides de s'«Obreretxo» i s'arròs a grumaions per s'anti-papa

De tot això resulta que totes ses infamies i atrocitats d'En Teofilacte, anomenat Benet IX, no cauen dalt l'Esglesia ni dalt la Seu Apostòlica, perque no tenia Ordes Majors ni ocupà aquella Seu llegendimament. Totes ses seues infamies i atrocitats no cauen més que damunt ell mateix i damunt son pare i tota sa seua familia.

I llavò mos surt es paperot socialista dient que aquest Benet IX «va vendre sa tiara a s'anti-papa Juan XX per 15.000 lliures». —Es una solemne mentida tot això. Ni Juan XX fonc «anti-papa», sino un Papa ben vertader, ni En Benet IX li pogué vendre sa Tiara por lo quant aquest Juan XX era oncle d'En Benet IX, que se morí com es seu nebot En Teofilacte només tenia de deu a dotze anys; ni consta en lloc que aquest venés mai sa Tiara per 15.000 lliures. Lo que sí consta que son pare, amb so poder que tenia i amb so costat que li feia l'Emperador Conrad II, era omnipotent a Roma i menava es romans ben associats i aturava que no llansassen es seu fii de la Ciutat amb caixes destrempades. Mort es Comte Alberic, l'any 1038, es romans s'alsen contra aquell Papa fals, que no donava petjada dreita, i el feren fogir més que depressa; se'n anà a Cremona i ginyà l'Emperador a ajudar-li a tornar a Roma, i es pobres romans el s'hagueren de tornar beure perque sa seua familia seguia essent poderosíssima i feia trucs i baldufes dins la Ciutat Eterna. Això va fer que, quant l'any 1039 va ésser mort l'Emperador Conrad II, que es romans provaren altra vegada de fer botir s'anti-papa, tornaren caure davall, fins que l'any 1044 s'alsen de bell nou, i En Teofilacte no tengué més remei que espitjar-se de Roma, i llavò alguns d'ets alsats proclamaren un papa nou, que prengué es nom de Silvestre III, pero no el feren segons marquen ses lleis de l'Esglesia i resultà tan fals i tan anti-papa com es que acabaven de fer fogir, que des cap de tres mesos fonc el dimoni per tornar a Roma, i En Silvestre III hagué de buidar per no ésser-hi demés. Des cronistes

d'aquell temps se desprèn que n'hi havia d'altres d'anti-papes a-les-hores. Mai s'era vist un desgavell consemblant a Roma, i tot per voler es seglars comandar l'Església i la Seu Apostòlica.

d

S'anti-papa se vol casar i se retira des Papat.—Gregori VI.—Concili de Sutri.—Clement II.—Altres pic s'anti-papa Benet IX

Amb tot això En Teofilacte, que s'anomenava Benet IX, ja tenia de 23 a 24 anys, i anava fora corda de tot, pitjor que un ca desfermat; i ses dretes que tenia de prendre Ordes Sagrades. Així és que resolgué de casar-se, i demanà una parenta seua, fia des Comte Gerard de Sasso, que li digué que primer havia de renunciar tots es drets que pretenia tenir de Papa. L'home hi pensà bé, i arribà veure que dins Roma tothom li era contrari i d'altra banda s'hi acostà un tal Juan Gracià, Arxipreste de St. Juan *Ante Portam Latinam*, i li feu comprendre que lo millor que poria fer, era retirar-se i deixar completament allò de voler passar per Papa. Aquell Arxipreste era un bon pitot de tot, que anava amb so cor damunt sa mà, i conegué que, si an En Teofilacte li allargaven una cantidat respectable, se retiraria. Li oferí mil lliures, i altres diuen mil cinc centes amb so bon fi de que se retiràs i s'acabàs aquell escàndol ferestíssim. S'anti papa hi consentí, aixecà aquella cantidat, i renuncià es drets que pretenia tenir an es Papat, i se'n anà de Roma.

A-les-hores es romans aclamaren per Papa aquell bo d'Arxipreste, que prengué es nom de Gregori VI; pero des cap de poc temps ja tornaren tenir en dansa s'anti-papa Benet IX, perque llavò sortiren emperors p'es Comte de Sasso donar-li sa fia per casar-se, i tornà pretenir es Papat; pero no la va treure proveïda, perque tots es romans que no estaven lligats a sa familia des Comtes de *Tusculum*, s'alsaren contra tals pretencions i l'home se torna retirar.

Mentres tant l'Arxipreste Pere de Roma, veient que aquell estat de coses de l'Església Romana no poria anar en via neguna, s'esquitxa a Alemanya, i ginya l'Emperador Enric III a anar a Italia per posar ses coses en derc. S'hi presenta l'any 1046, i crida En Gregori VI, que compareix, i componen de fer un Concili a Sutri per acabar s'estat de coses tan anormal de l'Església Romana. An aqueix concili declararen nul·la s'elecció de Silvestre III; d'En Benet IX no'n digueren res perque a les hores ell havia abandonades totes ses seues pretencions an es Papat; i Gregori VI se va convèncer que sa seua elecció tampoc no era estada tot lo autorisada que hauria convengut, i allà mateix renuncià tots es drets que pogués tenir an es Papat.

Llavò es concili aclamà per Papa el Bisbe de Bamberg Suidger, que prengué es nom Clement II; pero visqué poc temps: l'any 1047 se morí.

I quina vos creis que la va fer llavò En Teofilacte de *Tusculum*? Idò aplegà un exèrcit de gent seua i amb so costat que li feia es Comte Bonifaci de Toscana se presenta a Roma i pren possessori de St. Juan de Latràn proclamant-se Papa. Mentres tant l'emperador Enric III i es clero de Roma elegiren per Papa el Bisbe Boppo de Brixen, que prengué es nom de Dàmas II, i es Comte de Toscana que havia aidat an En Teofilacte a dur a cap sa seua nova usurpació, baix de ses amonances de N'Enric III feu buidar de Roma En Teofilacte, que aquesta vegada entrà en sí de bon de veres, se tancà dins es monestir de *Grotta-Ferrata*, a on feu penitencia des seus pecats fins que passà d'aqueixa vida l'any 1065. Gracies a Deu que acabà bé.

Sa vida de St. Bartomeu, Abat de

Grotta Ferrata (Acta, ap. Baronium, Annal. 1044) conta que aqueix Sant, que fonc qui rebé dins aquell monestir s'anti-papa Benet IX, li digué:—No vos és permès tornar exercir ses *Funcions Sagrades*. *Absteniu-vos-ne per a sempre i consagrau tota sa vostra vida a desagaviar sa justa ira de Deu*. Això dona a entendre que a-les-hores s'anti-papa ja havia rebudes ses Ordes Sagrades. Les degué rebre quant deixà anar de casar-se en vista de sa carabassa que li donà es Comte de Sasso en lloc de sa fia que En Teofilacte li havia demanada. Ja hu valgué amb aquest homo!

Això fou en sustancia sa vida d'aquest pobre anti-papa, anomenat Benet IX, tan poc coneguda fins no fa gaire, fins que se trobaren ses cròniques coetànies d'En Raul Glaber, d'En Guillem de Malmesbury, de N'Ot de Fresingen, d'En Bonizo de Sutri, ets opuscles citats de St. Pere Damià, del Papa Victor III, el *Codex Regius*, el Catàleg Pontifical que publica Waterich, *Pontific. Roman. T. I*, es Catàleg Pontifical de Zwellen (*Patr. Lat. T. CCXIII*, col. 1031) i es Manuscrit 1984 de la Biblioteca Vaticana que En Waterich publicà (ibid.) per primera volta. Tots aqueix documents han refeta s'història de l'Església Romana des segón terç des sigle XI fent veure que no hi va haver tal Papa Benet IX, sino un anti-papa, anomenat Benet IX, que no arribà a tenir Ordes Sagrades, fins la darrerria de tot, i per lo mateix ses atrocitats que va cometre no cauen damunt l'Església Romana ni damunt la Seu Apostòlica, sino just damunt sa mala nissaga des comtes de *Tusculum*, just damunt sa mala ànima d'En Teofilacte, que va esser en tota s'extensió de sa paraula una mala ànima fins que se convertí i se posà a fer penitencia dins es monestir de *Grotta Ferrata*.

e.

Més mentides de s'«Obreretxo Balear»

De manera que es paperot socialista que s'*Obreretxo* copià, *La Vanguardia*, no sabem d'on, no'n sab palada de sa vida verdadera d'aqueix malanat anti-papa

Entre altres dois, suposa que aquest tal va vendre sa Tiara per quinze milia lliures. Com e-hu sab que foren quinze milia? E-hu diu cap cronista ni monument contemporani?

Lo únic que diuen que En Juan Gracià n'hi donà mil, i altres diuen que n'hi donà mil cinc centes per que se retiràs. Qui és que diu de quinze mil? Es segur que les hi ha afegides s'articulista carronya de s'*Obreretxo*.

I diu aqueix bandúa que qui li «comprà sa tiara», fonc s'anti-papa Juan XX: allà on, com hem dit, En Juan XX no fou mai anti-papa i llavò que va esser anterior a s'anomenat Benet IX. També ment tan alt com és s'articulista de s'*Obreretxo* allà on diu que a-les-hores hi havia tres Papes i que tots tres veneren a pública subasta sa Tiara, i los ho comprà Gregori VI. No, hi ha hagut més d'un Papa lilegitim mai dins l'Església de Deu. Si devegades alguns s'han donat an es mateix temps es nom de Papes, mai n'hi ha hagut més d'un de lilegitim; ets altres son estats sempre anti-papes. I d'on ha tret aquest articulista carronya que aquells pretendents des Trono Pontifici venessen sa Tiara an En Gregori VI? Veiam si és capaç aquest betzol d'articulista de citar-mos cap escritor d'aquell temps que diga res d'això!—Llavò mos conta aqueix articulista bajoca que tal Benet IX donà verí an es seu successor Dàmas II dia 9 d'agost de 1048, que en morí. Quin fonament té tal inculpació an el pobre Teofilacte? Veiam si és capaç s'articulista de s'*Obreretxo* de dir-mos-ne cap de fonament per acaramullar aqueix nou crim an es fii des Comte Alberic!

I lo bo és que tal articulista suposa que, mort Dàmas II, En Teofilacte tornà fer de Papa una temporada, fins que

es romans elegiren Lleó XI.—Quina altra mentidassa! ¿A on consta que En Teofilacte tornàs ocupar la Seu Apostòlica, mort Dàmas II? Veiam! que mos ho diga s'*Obreretxo*! Vol dir després d'aquesta darrerria pujada d'En Benet IX immediatament ocupà es Soli Pontifici Lleó XI? Ah gran mopia d'articulista socialistetxo! Si en Lleó XI no existí come Papa fins sa primeria des sigle XVII, l'any 1605! no passà d'un any.

Sobre tot, la cosa s'és allargada massa, i haurem de posar forqueta fins disapte qui vé, si Deu ho vol i som vius.

El Rei Sabi

(Acabatai)

I heu de creure i pensar i creure que aquell cavall se'n anà cap dret a çal Rei Sabi; i com va esser davant sa portassa ivenguen uns bons eguins!

Ses fies del Rei Sabi hu senten, corren a obrir sa portassa, i me veuen es cavall amb so sac fermat damunt sa sella.

Van a dir-ho a son pare, que les diu:

—Bé va es foc! Desfermau es sac de dalt sa sella, i duis-lo'm!

E-hu fan així; i, com ell tocà es sac i hi aficà ses mans dadins, paupà una mica es bossins des còs d'En Juanet, los remolcà ben remolcats, i s'exclama:

—Vos dic que mos va bé ferm. Ara anau a treure es dos llensols més prim i més fins que hi ha dins aquesta casa, els esteneu en-terra un damunt s'altre, e-hi abocau es sac damunt, posau cada bossí un an es costat de s'altre just així com estaven quant formaven tot es còs. Reparareu si a cap bossí des còs e-hi ha gens de pols o brutoreta de res o cap busquineua, per petita que sia; i tot lo que hi afineu, llevau-ho amb tot s'esment del mon, a fi de que tots es bossins des còs romanguen ben nets ben nets; i, en tenir-los-hi, m'ho deis.

Aquelles dues fadrinetes e-hu feren just així com son pare havia dit: treuen es dos llensols més prim i més fins, los extenen en-terra un damunt s'altre, e-hi aboquen es sac damunt, miren ben arreu un per un tots es bossins des còs d'En Juanet, les lleven amb tot esment totes ses miques de res, polsim o brutoreta que havien poguda aplegar dins es sac; llavò les posen un an es costat de s'altre tal com estaven quant formaven tot es còs; i diuen a son pare ses dues fadrinetes:

—Mon pare, ja hem fet tot lo que mos ha dit Vossa Reial Majestat.

—Molt bé, fietes meues! diu el Rei Sabi.

I aquí s'aixeca, obri un armari i treu aquella ampolleta d'aigo de sa Font de Xorrigo i es tel de ses costelles de sa lleona qui alletava, i diu:

—Veis, fietes meues, ara feis caure un roiet d'aigo d'aqueixa ampolleta per totes ses juntes que fan es bossins des còs d'En Juanet, i que no romanga cap junteta sense es seu roiet.

Aquelles fadrinetes agafen s'ampolleta, l'obrin, i ja son partides amb tot s'esment del mon i amb so pols tan fi que tenien, a fer caure un ratjoli d'aqueixa aigo dins totes ses juntes que feien es bossins des còs d'En Juanet, comensant p'es peus i seguint per ses altres parts d'aquell còs, fins an es cap.

I heu de creure i pensar i creure que cada junta d'aqueixes, així com e-hi queia aquell ratjoli d'aigo de s'ampolleta, zas! romanía ben closa, i es dos bossins ben confegits, que no més e-hi veia sa costura.

—Que me'n direu? Ell com arribaren an es cap, que hageren fet caure ses dues fadrinetes es ratjoli d'aigo dins sa darrerria junta, aqueixa romangué ben closa i confegida, i es còs d'En Juanet tornà esser tan sencer com abans.

Aquelles fadrinetes n'estaven amb

ses cabeis drets de tot allò: e-hu diuen a son pare, i son pare les diu:

—Bono, ara fregau amb aqueix tel de ses costelles de sa lleona totes ses costures que se deixen veure damunt es còs d'En Juanet, i ja veureu que anirà de bé!

Ses fadrinetes e-hu feren així: passaren aquell tel de ses costelles de sa lleona qui alletava, per tot allà on e-hi havia cap costura damunt es còs d'En Juanet; i, encara aquell tel no hi tocava, com zas! sa costura desapareixia.

Que me'n direu? Ell com li hageren passat aquell tel per damunt totes ses costures, aquell còs obri ets uis, amb una revulgada s'aixeca, vestit així com anava quant es negret l'estrengolà, i allà bots i bots, com un trompitxo.

En Juanet tornava esser viu i es més trempat del mon, com si res fos estat, sense sa més petita senya de que l'haguessen fet mai bossins, i esclatant d'alegría i de gaubansa, i el Rei Sabi i ses seues dues fies per lo mateix.

En Juanet s'agenoia davant tots tres, donant-los ses mil gracies de tot quant havien fet per ell; i el Rei Sabi aquí pren la paraula i diu:

—Bono, Juanet! Ara ja tornes esser sencer tu; pero encara manca una cosa.

—¿Quina és, mi senyor? demana En Juanet.

—Jo t'ho diré! diu el Rei. Ja veus com me trob, sense uis, que les me tregueren es meus contraris deixant-me tot sol aquí dins amb aquestes dues fietes meues, sense les quals bo és de veure que ja faria temps que seria mort.

Un d'aqueix contraris és justament aqueix negret, casat amb ta mare, i és aqueix que té es meus uis, amagats no sé a on. Per lo mateix, ara falta que hu hi vages. En arribar, trobaràs ta mare dalt es portal. Per lo que puga esser, la fermes a sa baula de ses portes per que no t'atur de fer lo que ara te diré. Té'n dus s'ampolleta buida que dugueres plena de sa Font de Xorrigo, i tot d'una que es negret sortirà des rebost per investit-te, li tires s'ampolleta an es front a fi de fer-le-hi benes damunt. Si l'entafertes bé, caurà extés en-terra, que no's porà bategar pus si tu vols. Llavò li demanes es meus uis, i amb una esquerda de canya li has de poguir ets seus fins que t'haja dit a on té es meus i que tu les hages trobats i les tengues en ses teues mans. Llavò desfermaràs ta mare, per que se cuit des negret, i tu te'n vens cap aquí més que depressa.

—Ara mateix me'n hi vaig! diu En Juanet.

—Santa paraula! diu el Rei Sabi. Pero cerca primer una esquerda de canya, perque es negret e-hu sab massa es mal que li pot venir de ses esquerdes de canya, i per això no'n vol de canyes ni canyars ni canyissos allà on ell habita; així és que, si esperaves a cercar s'esquerda de canya allà, no'n trobaries, i t'ho tornaria esborronar tot es negret.

Ses dues fadrinetes amb una corre-guda se'n van a dur una canya, la donen an En Juanet, En Juanet se'n va a treure es cavall, l'ensella, se despedeix del Rei Sabi i de ses dues fadrinetes, pega bot dalt es cavall, i esperonada an aqueix, i aquell animallet jde quatres cap a ses casetes blanques!

Camina caminaràs i cap envant te faràs, de cop e-hi va esser a ses casetes blanques.

Sa mare estava dalt es portal; i, com me veu En Juanet, li va fer una gran escomesa; pero ell no'n feu cas, sino que se treu una corda de sa butxaca, i me ferma sa mare a sa baula de sa porta.

—Fii meu! deia ella. ¿I ta mare fer-maràs?

—Només serà per una estona! deia ell. ¡No hàieu por de res! Ja vos tornaré desfermar.

Com tenien aquestes raons amb sa mare, tacl surt es negret de dins es rebost, més cremat que una espartenya i fent flamada.

—¿I que ja tornes esser per aquí, gran noningú? diu es negret an En Juanet.

—A mi no'n diuen noningú! s'exclama En Juanet. ¡Beu te aquesta!

I encara no havia acabat de dir això, com entaferra s'ampolleta buida que havia duita plena de sa Font de Xorri-go, an es front des negret, i la hi esbaltí dalt es front; es Negre va caure extès en-terra tan llarc com era, sense que's pogués bategar peu ni cama.

Aquí En Juanet se treu aquella canya, l'esclafa, en lleva una esquerdada i ja se posa puny qui puny an ets uis des negret i no s'atura de dir-li:

—¿O me donau ets uis del Rei Sabi o aquí vos trec es vostros, gran polissó! ¡O ets uis del Rei Sabi o aqueis vostros los vos pass an el dimoni a forsa de ponyides!

Es negret no hi poria consentir a haver d'entregar ets uis del Rei Sabi; pero s'arriba a veure tan estret que a la fi digué:

—Entre dins aqueix rebost, obri s'armariet que hi veuràs endins de tot, que té set panys i set claus, dadins e-hi veuràs una ampolleta i dins aqueixa ampolleta e-hi veuràs dos uis en remui. Això son es dos uis del Rei Sabi.

—¿I ses claus a on són? diu En Juanet.

—Velestaquí! diu es negret. Se posà, així com pogué ses mans a sa butxaca, se treu un rest de set claus i les allarga an En Juanet, que les pren, se'n va dins es rebost, guipa s'armariet, roda clau dins aquells set panys, obri, i m'afina allà dins s'ampolleta amb sos dos uis del Rei Sabi, pega grapada an aquella ampolleta, la s'estoja ben estojada, torna ses claus an es negret, desferma sa mare, pega bot dalt es cavall, i de d'allà com cent mil llamps!

Al punt e-hi va esser a ca'l Rei, ses dues fadrinetes li obrin sa portassa, i li diuen:

—¿Que los dus?
—Si-fa! diu En Juanet.

Entra dins sa clasta, bota des cavall, ses fadrinetes el fan entrar allà on era el Rei Sabi, i li diu:

—Senyor Rei! vetassí es seus uis!
El Rei Sabi los paupa, i s'exclama:
—Sí que hu son! Bono, fietes meues! posau-me'n un per hom i miravos-hi molt, que si les me pòsau malament, ja los hi tendré sempre.

I heu de creure i pensar i pensar i creure que aquelles fadrinetes foren tant el dianxa que saberen posar tan bé ets uis a son pare, que son pare hi va veure com es primer homo que hi haja vist bé mai.

I lo bo va esser, que tot d'una que el Rei Sabi hagué recobrada la vista, ell, ses seues fies i En Juanet se trobaren a ca'l Rei mateix, allà on havia tenguda sempre sa seua Cort, a sa ciutat caporal des seu reinat.

Poreu fer comptes quina alegría no havia de tenir ell i ses seues fies i En Juanet i llavò tots es senyors i criats i i criades del Rei i tota la ciutat, que ja se pensaven no veure'l pus an el Rei Sabi ni ses seues fies; i allà tothom bots i xecalines d'alegría, goig i gaudansa, que no se porien aturar de botar i de cridar: *Vivo! vivo!*

—Bono, Juanet, digué llavò el Rei. Essent tu fadrí i fadrines ses meues fies, digués quina vols, vos casareu i vos donaré sa corona.

En Juanet prou que digué que sí: varen treure busca sobre quina de ses dues havia de prendre, perque li agradaven totes dues per un igual, i aquella an-e qui tocà va esser sa venturosa, se casà amb En Juanet, el Rei les donà sa corona, i allà se feren unes nesses de pinyol vermei i un ball vitenc de tot, i festa i sarau per llarc.

I visqueren en salut i alegría anys i

més anys; i encara son vius si no son morts; i al cel mos vegem tots ple-gats Amèn.

JORDI DES RECÓ.

I tars, capelles i temples

II

Esglesia de les Germanetes dels Pobres de Palma

Fou erigida a costes i despeses de D. Salvador Coll, nadiu de Sóller.

Me cridà mon amic D. Miquel Fluxà, administrador de dit patrici benefactor, i la Rda. Bona Mare Sor Octàvia, la qual me digué les condicions que havia de reunir l'edifici que me comanaven.

Vaig començar l'estudi del projecte, aprofitant només les sales de l'antiga casa *Ca'n Sales*, còme locals p'els dormitoris dels assilats.

L'esglesia fou implantada dalt l'àrea que ocupaven el pati i el jardí de dita casa, just part darrera l'*Hort d'En Moranta*; i més tart, adquirí dit benefactor, destinant-ho a hort per les Germanetes, el pròxim antic *forri de vidre*, del carrer de St. Martí, segregant-ne una bona part per la societat *La Protectora*, que hi va alçar son casino.

El còs de l'esglesia fa per la part de dafora devers 23 metres de llarc per tretze d'ample i devuit d'alt.

L'estil arquitectònic que vaig adoptar fou l'ogival modern.

Està en part sentada sobre el terrer natural, que és un conglomerat quaternari, i en part sobre pilotatge de soques d'uyastre per lo quant el costat esquerra de l'altar major caigué sobre una gran cínia moresca.

Els dos portals laterals, que s'obrin a l'entred de l'antiga entrada de *Ca'n Sales*, de front a la plasseta, faciliten en dies de festa, que les processons puguin voltar per darrera la capella absidiolada i la sacristia posterior. Aquesta té dues escaletes laterals per pujar a les tribunes, a pis de les habitacions dormitoris, sales d'estar i menjadors, per servici de les quals hi ha altres quatre escales que se comuniquen al nivell de tots els pisos. En el primer se troba el chor o tribuna major, enfront de l'altar, i dues galeries laterals embalconades, per davant les sis estàncies, tres a cada banda, a modo de palcos, per que, amb la deguda separació de sexes puguin els vellets, cegos i baldats oír missa i assistir a totes les funcions, a on les poren dur en cadires de rodes còmodament.

Les Bones Mares que periòdicament passen visita an aqueis establiments benèfics, solen quedar molt satisfetes de sa distribució.

A més d'això, quant les Germanetes jauen an el dormitori, que, per les malalties disponguérem en pis baix, que cau de front a l'altar, poden oír missa desde la tribuna i rebre la Comunió pujant-hi el sacerdot lo Sant Viàtic per una curta i còmoda gradinata desde la capella.

Dos confessionaris, de tres cubicals cada un, sense embarassar els passatges laterals, estan disposts en planta baixa; i els *lavabos*, cera, canelobres, creus, i demés objectes accesoris del culte, tot se guarda dins armaris i calaixeres, fetes aposta, dins la sacristia i saletes veinades.

La campana la poren tocar del pis baix i de la tribuna.

Les portes s'obrin empenyent de d dins a dafora i *vice-versa* amb dobles ventails.

Els finestrals de vitratges grisos i persianes clarines colen la llum discretament evitant l'invasió de mosques.

A nivell dels capitells corre l'inscripció de les *Benaventuranses*.

Les tres claus que clouen le nau mostren de relleu els monogrames de Jesús, Maria i Juseph (*); i, fent joc

vaig engastar amb coa d'oronella, en sec, quedant ben units i assegurats.

(*) Les claus son de marès de Porreres els monogrames, de pedra de Santanyí. Los h

amb elles, hi ha nou claraboietes ventilladores, que s'obrin desde el porxo, quant convé renovar l'aire.

A la fatxada interior sobre el chor s'obri una claraboia redona, amb el calat de fusta entre-tallada, del mateix dibuix de la del frontis de Sta. Eulàlia.

El retaule de l'altar major també és de fusta pintada, imitació de reure, sense daurar perque no ho permet la Regla de les Germanetes; va decorar-se amb la següent inscripció: *O res mirabilis! manducat Dominum pauper servus et humilis.*

En les filacteries dels dos àngels de dalt les credencies, que pintà el selecte pintor D. Faust Morell i Bellet, se veuen aqueixes paraules: *Hic est porta caeli.—Hic est aula Dei.*

El sagrari se tanca per davant amb una porta corredora de planxa de ferro.

Les imatges esculturades que hi posaren son: la Immaculada, còpia de l'original de D. Juan Samsó, que dugueren de la parroquia de Junqueres de Barcelona, i la model·la D. Guillem Galmés; la de St. Joseph i la de St. Agustí, que model·là en argila don Joseph Santigosa de Barcelona.

A més hi ha an el centre, part-damunt l'Immaculada, la del Cor de Jesús amb un àngel adorant a cada banda (del mateix Santigosa), produint un bell i molt airós conjunt.

He de dir que aquest hermós projecte de retaule el me inspirà una fotografia alemanya.

Es llàstima que no el puguen veure més que amb la claror dels ciris i sempre empapussat de flors artificials amb que soler enramar-lo les piadoses Germanetes.

En els costats de dit altar, penjats dins l'abside, hi ha pintats a l'oli els quadros de St. Miquel, original de don Faust Morell; el de St. Pere, idem de don Bartomeu Bordoy; el de St. Benet Jusep Labre, un pelegrí francès que se sab que vengué a Palma i va prendre redòs dins sa cotxeria de *Ca'n Sales* aquí on ara son les *Germanetes dels Pobres*; el quadro d'aqueix benaventurat el pintà don Salvador Torres, així com l'olcografia de Sta. Ana.

A més, a l'esquerra de la trona, D. Vicens Mates hi pintà una tela del *Sermó de la Montanya*.

Un Sant Crist esculturat en la part de l'epístola, i un quadret de la Verge Maria d'*el Perpetuu Socós* en la de l'evangeli; més les *Estacions del Viacrucis* (*) de relleu, compartides a cada costat, completen la decoració interior.

Sortint a dafora, se veuen sobre el portal d'entrar els homos una imatge del Cor de Jesús, i sobre el de entrada per les dones la del Cor de Maria, totes dues molt polides, de terra cuita, model·lades per dit Santigosa, i del mateix és una altra de St. Joseph qui s'alsa fent de cuculla a la teulada de la descrita abside.

Les dues claraboietes que miren part damunt la sacristia, procedeixen de l'antic convent del Sant Esperit.

El cel sien D. Salvador Coll i D. Miquel Fluxà que me deixaren desarrollar amb tota llibertat aquell projecte. La primera partida que entrega D. Salvador Coll fonc de setanta mil pesetes.

Per acabar, diré que m'ajudà, còme sobrestant, l'honrat, intel·ligent i bon amic meu mestre Antoni Bujosa; i que després, alguns benefactors de la casa acabaren d'atendre a les construccions suplementaries, essent dignes de especial menció D. Juan Oliver (Maneu), propietari de l'*Hort d'En Moranta*, veinat, qui cedí un bossinet de terra per regularisar i engrandir el departament de les dones.

Dalt la lápida clavada en el costat exterior del Evangeli, baix del mono-

grama *Cristo*, hi ha aqueixa inscripció: —A 15 de Juny de 1892, diada del Sagrat Cor de Jesús, se comensaren els fonaments d'aquest oratori.— Romangué llest i fou benehit per lo Ilm. Sr. Don Mateu Jaume Bisbe de Mallorca a 6 d'Agost de 1883, diada de Sant Salvador—Sia per gloria de Deu. Amen.—

En la mateixa paret n'hi ha una altra que diu: *J. M. J. El Senyor Don Salvador Coll y Terrasa, Cavaller del Ordre del Sant Sepulcre de Jerusalem, Comanador de la d'Isabel La Catòlica, Membre del Institut de France etc. despues d'haver contribuït ab grans donatius per l'adquisició y millores d'aquesta Santa Casa, feu edificar aquest Oratori, la 1.ª pedra del qual fou beneida al 19 de Mars de 1882.— El Patriarca Sant Josef, li alcans l'eterna recompensa. Amèn.*

En la paret posterior del àbside sellet geix: «Cent per u de Deu recobra, qui fa llimosna an el pobre.» y «Els mes pobres d'aquest mon, els mes rics en l'altre son.»

B. FERRÀ.

Notícies de sa guerra

Arribades dia 7

—Es famós creuer alemany *Emden*, que tants de disgustos dona an ets inglesos devers l'oceà índic, sembla que s'altre dia aglapí es vapor ingles *Kabinga*. Es capità d'aqueix digué an es de *Emden* que menava sa seua dona i una fia. Com es capità de *Emden* senti això, fent honor an aquelles dues senyores, digué an es capità anglès que se'n anàs més que depressa per aquella vegada, i s'inglès ja hu crec si s'espità a tota màquina dient:—*De bona mos som escapats!*

Qui conta això és es diari anglès *Daily Sketch*.

—S'altre dia cinc creuers alemanys toparen una esquadra inglesa devers ses costes de Chile, s'aferrussaren, i es creuer anglès *Houmauth* se'n anà a fons i es *Good Hope*, també anglès, en sortí esfondrat ferm.

—Es russos havien anunciada aqueis dies una gran victoria damunt es prussians, lo que resulta mentida perque aqueis sostenen que durant es derrers deu dies no hi ha hagut cap combat d'ells amb sos russos.

—Més pedres menudes des combat de ses costes de Chile, que mos venen de Burdeus per lo mateix no son apassionades p'ets alemanys. Ses forces eren quatre creuers alemanys i quatre inglesos. Ets altres dos inglesos de que no feim menció més amunt, com se veren mal ferits ferm, s'esquitxaren més que de depressa per no esser-hi demés, i se pogueren escapar de ses unglés d'ets alemanys, gracies a ses bones màquines que tenen per fer via. En camvi es navilis alemanys no patiren casi gens i sa gent que menen, tampoc.

S'opinió pública comenta ferm es fet deque es navilis alemanys rebessen radiogrames per orientar-se i que ets inglesos no'n rebessen.

—Es grans aigats que hi ha haguts an es sur-oest de Belgica han aturats ets alemanys de fer-se envant, pero sense perdre gent ni material de guerra. Pero segueixen atacant Iprès i Roye i a l'Aisne i Soissons. Sembla que es francesos posaren bateries davora la Sèu de Soissons i punts d'observació dalt es campanar. ¿Qui no veu que això és exposar aquell sagrat edifici a ses bombes des contraris? Es qui volgessen fer fer ui an aquella Sèu no obrarien d'altra manera.

—Es telegramas russos envien a dir que han obtenguda sa victoria més grossa d'aqueixa campanya a Galitzia damunt ets austriacs. Ara veurem si serà vera aquesta, perque n'han anunciades re-de-moltes de victories es russos contra ets austriacs, i llavò ha re-

sultat que no hi havia hagut res de lo dit. A un mentider, com diu ver, no'l creuen.

—Inglaterra i França han declarada la guerra a Turquia.

—Per Madrid corre sa veu que s'Enbaixador d'Alemania ha fet a sebre an es Govern Espanyol que el Kaiser està tan agraït d'Espanya per lo bé que aquí tractam ets alemanys que hi ha, que, si guanya sa guerra, farà tornar Gibraltar a Espanya. En Dato ha dit que no és ver això; però n'hi ha que creuen que hu és, que en Dato hu ha desmentit com homo d'Estat que ha de dur ses coses amagades fins que és s'hora de dir-les, tractant-se de coses greus, a on s'interessa sa conveniencia i sa sort de sa Nació. ¡Prou que mos agradaïra tornar tenir Gibraltar! Parlant en plata, e-hu veim un poc mal de fer! Hauria d'esser... una mel·la que s'adressàs. I se'n adressen poques per desgracia.

Arribades dia 8

—Diuen que vuit acorassats alemanys son sortits des canal de Kiel, no saben cap a on.

—Ara arriba noticia de que no és ver que sia mort el *Kronprinz* (Príncep de la Corona) d'Alemania, que es telegrams francesos el mos donauen per ferit dins es palau imperial de Strassburg. Sembla que és devers Polonia russa dirigint sa campaya d'allà.

—Turquia ha intimat an es Kedive d'Egipte que ses tropes ingleses que hi ha allà, que buidin més que depressas, si no hi volen esser demés.

—A Bulgària se congria un moviment contra Servia, i ets elements oficials el fomenten davall davall. Es motiu que donen es búlgars és que diuen que Servia maltracta massa es seus súbdits novells de Macedonia des bosis que li tocà còme fruit de sa guerra balcànica d'entany i s'altre any. No n'hi mancava altra a Servia que, ademés d'Austria, Bulgària li cerqui ses pessigoies, amb sa poca pietat que solen usar aqueis pobles balcànics, tan carnissers i malambrosos.

—De Londres diuen que ets alemanys se retiren des nord de França, i d'Amsterdam diuen que progressen an es ponent de Soissons. Soissons és an es nord de França. ¿Quina noticia hem de creure? Sa de Londres, que és *parcial*, o sa d'Amsterdam, que és *neutral*?

—Dia 7 e-hi hagué un foc molt fort davora Iprés entre alemanys i aliats. Però ¿i no deien de Londres que ets alemanys se retiraven des nord de França? Sí, e-hu deien... ¿de Londres! —Es creuers des combat naval de Chile: s'inglés *Good Hope* era de 14000 tonellades; es *Conopus*, anglés també, era de tretze mil; es més gros d'ets alemanys només era d'onze mil; El *Good Hope* de resultes des combat se'n anà a fons.

—Ahr (dia 7) arribaren de Liège vint mallorquins que hi eren com ets alemanys e-hi entraren. Un d'ells, D. Rafel Marquès digué a un redactor de *La Última Hora* que aquells cinc mallorquins que fins ara havien dit que ets alemanys los *fusellaren*, no los *fusellaren*, sino que los *ametrallaren*, i mostrà ses fens de mort de tots cinc, que firma es *Govern Belga*. Sí que és extrany que es *Govern Belga*, que no era a Liège, quant diu el Sr. Marquès que hi hagué aquella ametrallada, haja firmades tals certificacions de mort. I ¿com sabia es *Govern Belga* de tals defuncions i de la manera com havien ocorregud-s? Francament, no sabem que hi trobam an aqueixes fens de mort, si és ver que son així com diu *La Última Hora* de dia 7. Aqueix Sr. Marquès diu que hu va veure com ets alemanys *ametrallaren* aquells cinc mallorquins.

Arribades dia 9

—Diuen de St. Petersburg que s'esquadra russa del Mar Negre ha tirats a fons desset navilis transports turcs i

alemanys que se'n anaven an el Bósfor carregats de carbó. Veurem si serà ver.

—Sa població civil d'Armentières (nort-oest de França) es fuita fa dies de por que ets alemanys no hi entrin, que fa dies que la bombetgen.

—S'Estat Major Alemany diu que dia 6 ets alemanys feren recular ets aliats devers Nieuport entre la mar i ses terres anegades; i que han avensat (ets alemanys) davora Iprés, Lille, Berry-au-Bac, Vosges i Argonne.

—Diuen de Londres que ets aliats han conseguida una victoria devers Verdun, i fins que han pres un *muter de 42* an ets alemanys. Veurem si serà ver.

—Ets alemanys fan grans progressos devers Iprés i Lille. Prengueren 1200 aliats i moltes d'ametralladores.

—Diuen de Berlin que ets alemanys ha derrotada una partida de divisions de cavalleria russa devers el riu Warthe, davora Kolo (Polonia russa).

—Diuen de Roma que devers Kolo (Polonia russa) es russos se'n han duifa una derrota d'aquelles més ferestes; ets alemanys els-e varen encloure de mala manera.

—Sembla que es japonesos han presa la ciutat de Tsin-tao, colonia alemanya de Xina.

—Ets aliats han hagut de recular ferm devers Iprés i Lille, tan granat els atacaren ets alemanys. S'artilleria alemanya feu gran naufragi an ets aliats.

—Corre sa veu per Inglaterra de que es Govern d'allà vol posar es servei militar obligatori a Irlanda i que això fa que fugin molts de joves irlandesos de ca-seua. Sembla que a Irlanda se fa propaganda ferm a favor d'Alemania.

Arribades dia 10

—Diuen de París que ets alemanys se desfressen de dones per espisar s'exèrcit aliat. ¡El dimoni son!

—Es creuer alemany *Karlsruhe* agafà dins l'Occéa atlàntic es vapor marcant anglés Van Dick.

—Ets alemanys se preparen per atacar formidablement Iprés.

—Ets alemanys han bombetjat altre pic Reims, esfondrant la Prefectura (Govern Civil), s'*Hostal-Continental* i altres edificis; han respectada la Seu, gracies a Deu.

—Uns quants de sol·leries, arribats aqueis dies d'Alemania, a on tenen cases de comerç, preguntats d'un redactor de *La Almudaina*, han declarat que a Alemania hi ha queviures per llarc, per quinze mesos; que es queviures no van gens cars, tant que allà on aqueis sol·lerics eren, ets ous només anaven a 95 cèntims sa dotzena, no arribaven a pesseta, i ets altres queviures anaven per l'estil; que allà negú volia sa guerra, pero com veren que ses altres nacions volien esclafar i esveïr Alemania, tothom s'alvà per defensar-se fins a la mort; que allà tothom està ben segur de guanyar; que de qui la duen més ets alemanys és d'ets inglesos; que Alemania encara pot armar vuit milions més d'homos; que a Alemania hi corren molts de diners; que ets espanyols s'hi campen beníssim perque la gent les tracta bé de tot; i que es presoners de guerra que hi ha a Alemania les tracten molt bé i tenen es mateix sou que es soldats alemanys. Se veu que aqueis sol·lerics en venen ben satisfets d'Alemania. Succeeix lo mateix a tots ets extrangers que hi viatgen. Es qui coneixen Alemania, en son estusiastes.

Arribades dia 11

—Devers Argonne segueix sa batalla ben encarnissada. Ets alemanys han preñ an ets aliats Berbies i Tcheteau, ametralladores i artilleria feixuga.

—Diuen de Roma que sa situació d'ets austriacs devers es Kárpates es desesperada.

—Devers la mar de Chile ha compa-

regut una flota japonesa, i s'alemanya que era a Valparaiso, és fuita de d'allà

—Diuen que Turquia té pactat secretament amb Afganistan que aqueix Estat, en cas de guerra ha d'aidar a Turquia amb un exèrcit de 800.000 homos.

—Diuen de Londres que es célebre creuer *Emden* a la fi l'han arribat a re-tre tot un estol de creuers ràpids inglesos, francesos, russos, japonesos i australians, que l'aglapiren devers ses illes Cocos (Mar d'India), i que ell se sostengué fins que va poder, i encara sabé fogir fins a sa costa i hi romangué encallat. ¡Per un creuer alemany tot sol tants d'estols de creuers contraris! ¡Quin honor per tanta de tracalada!

—Per capturar s'altre creuer alemany *Königberg*, diuen, també de Londres, que s'organisa una esquadra de creuers inglesos, que el trobaren dins es riu Rociji (Africa del Sur), i afonaren unes quantes de naus a sa boca des riu per que s'alemany no'm pogués sortir.

—Ets alemanys han adobats tots es forts de Liège, i els han armats de tots ets arreus que pertoquen.

—Dins el Mar Negre s'esquadra turca ha tirats a fons set navilis de s'esquadra russa, un d'ells de primera classe.

Arribades dia 12

—Devers sa costa de Nieuport s'esquadra inglesa, dia 9, bombetjà s'exèrcit alemany, pero s'artilleria d'aquest li va remetre, i s'esquadra hagué de tocar el corn de d'allà; per no esser-hi demés.

—Diuen de Bukarest que es turcs han derrotats es russos enre Karakuza i Idren (Asia Menor).

—Diuen de St. Petersburg que sa flota russa del Mar Negre ha presos uns quants vapors turcs.

—Diuen de Berlin que ses fàbriques alemanyesfabriquen més municions que no ha mester s'exèrcit alemany.

—Diuen de St. Petersburg que el *Kronprinz* d'Alemania l'han fet Generalíssim de s'exèrcit contra es russos.

—Diuen de Roma que es russos que ets alemanys derrotaren devers Kolo, se retiraren cap an es riu Warthe, i allà els aglapiren de bell nou ets alemanys, i els-e tornaren derrotar.

—A ses colonies ingleses des sur d'Àfrica segueix sa sublevació contra Inglaterra, i es sublevats sostenen focs amb ses forces ingleses, i aqueixes envien a dir que guanyen, naturalment.

—Es navilis de guerra alemanys segueixen bombetjant ensà i enllà ses costes d'Inglaterra. A Yarmouth (Comtat de Norfolk) sa bombetjada feu molt de mal an es molts i es port; se'n anaren a fons una partida de vapors mercants i s'esfondraren un parei de faroles. —Dia 7 sa bombetjada fone a Scarborough, devers York; etzibaren ets alemanys 60 bombes que feren maig ferm a la ciutat i a ses naus des port. Es canons de sa costa los contestaren, pero ses bales no arribaven an es navilis alemanys.

—Ell ara pareix que ets alemanys s'han passat p'es carabassot de fer es desembarc de tropes a Inglaterra per via de submarins, que, carregats de gent, sortiran a flor d'aigo allà on manco creguen ets inglesos, i llansaran tota aquella gentada a terra, per fer-hi de les seues.

Aqueis submarins seràn fets apostats, i cada un porà dur-se'n un retgiment.

Arribades dia 13

—Diuen de Londres que dia 3 un mariner pescava an el Mar del Nort, i comensa a sentir que com que li estirassen sa xerxa, fins que assetuaixi davant ell s'aigo se pòsa a glopjetjar i zas! guaita un submarí es célebre submarí alemany U 9: s'obri

una trapa, treu es cap un oficial que li demana en anglés unes quantes coses, i, com es mariner hagué respost, es cap d'aquell oficial s'enfonya, se tanca sa trapa, i es submarí per endins davall aigo, i de d'allà a fer sa seua!

—Ets alemanys han tornat prendre sa ciutat de Dixmunde (sur oest de Bèlgica).

—Sembla que ets alemanys han presa sa ciutat d'Iprés, per la qual tant havien palanquetjat, i ran d'aqueixa ciutat han obtenguda una altra victoria.

—Un submarí alemany ha tirat a fons un torpeller anglés davora Dover, (pas de Calais).

—Es turcs han derrotats es russos devers el Càucas.

—Un torpeller japonés s'és afonat llevant mines que ets alemanys havien posades.

Es Nunci del Papa a Mallorca

LA AURORA dona sa més coral benvinguda i rendeix es més intim homenatge d'adhesió i de sumisió an el Rdm. i Exm. Monsenyor Ragonés, Arquebisbe Titular de Mira i Nunci Apostòlic, això és, Embaixador i Representant del Papa dins Espanya, que arribà dimegres dematí, per consagrar demà, si Deu ho vol i Maria, es nostro amic de tota la vida i Censor Esglesiàstic tants d'anys de LA AURORA, l'Il·lm. i Rdm. Dr. Mn. Jusep Miralles i Sbert, Bisbe Preconisat de Lleida. Es vengut Sa Excel·lencia Reverendíssima amb l'Exm. i Rdm. Senyor Mn. Jaume Cardona, Bisbe Titular de Sion i Pro-Capellà Major de Sa M. jestat lo Rei d'Espanya N'Anfós XIII, que amb el Rdm. e Il·lm. Senyor Bisbe de Mallorca han d'assistir a sa Excel·lencia Reverendíssima el Sr. Nunci en sa Consagració del Reverendíssim e Il·lm. Sr. Bisbe de Lleida, que ha d'esser a la Seu. Acompanyen Sa Excel·lencia Reverendíssima l'Il·lm. Assessor de la Nunciatura Monsenyor Solari, i es Secretari Particular del Sr. Nunci, Rt. P. Colom, agustinià; i llavó es Secretari del Rdm. i Exm. Senyor Bisbe de Sion, Rt. Mn. Rafel Rossetló. A tots donam sa més coral benvinguda i demanam de bon cor a Deu nostro Senyor que els-e fassa agradable i delitosa s'estada a Mallorca, que amb tots aqueis hostes de qui hi ha dalt se veu i se considera honradíssima.

Secció local

Diumente va esser a la Parroquia sa festa de St. Francesc d'Assís, segons sostum antiga. Predicà Mn. Salvador Morey i hi acudí prou gent.

Ses Coranta Hores de l'Amor *Hermós* que acabaren diumente a l'església de St. Vicens Ferrer, resultaren molt solemnes; e-hi assistiren formats ets *d'lots igualtes*, i hi predicà el P. Avel·l en castellà. Mos arriban moltes de queixes de sa gent per aqueis bons de sermons en foraster que fan tan sovint an aqueixa església, i llavó la major part des feels s'han de pegar un cop a la barra perque no los entenen.

Dilluns se feu una crida de que es Govern Francès fa a sebre que es paquets postals que s'envien a França, han de dur adafora es retrat o estampa de qui l'envia o des qui l'ha de rebre.

Així mateix s'assenbla pocot anguany amb antany; de dia 10 d'octubre mos plou casi cada dia; ets auballons han esclatat i ratgen a balquena.

Ses Escoles que tenen es Rts. Pares Dominics veinat des *Convent* i es *Germans de les Escoles Cristianes* an es carrer d'En Venturós se veuen molt concorregudes d'al·lotes, i crida s'atenció lo contents que n'estàn ets al·lots que hi van i sos pares per lo molt que hi aprenen. Es qui van an es *Germans*, més que contents, estan entusiasmadíssims en sos seus Mestres i hi fan hora per lleu.

¿Què hi diuen an això es nostros republicans i socialistes i escaravats botetxos?